

Original Article

นิพนธ์ต้นฉบับ

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการตรวจสอบภายในในมุมมองของผู้รับตรวจ
หน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิจิตร

Factors related to the Effectiveness of Internal Audit in the View of the Recipient Audited
Agencies under the Phichit Provincial Public Health Office

สมัลลิกา อ.สงวน ศศบ.(บัญชี), นบ.
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิจิตร

บทคัดย่อ

การศึกษาในเรื่อง “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการตรวจสอบภายใน ในมุมมองของผู้รับตรวจ หน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิจิตร” ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการตรวจสอบภายใน ในมุมมองของผู้รับตรวจ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างโดยวิธีเฉพาะเจาะจง จากผู้รับตรวจที่ผ่านการตรวจสอบจากคณะกรรมการตรวจสอบภายในภาคีเครือข่ายตรวจสอบภายในระดับจังหวัด ปี 2559 และคณะกรรมการพัฒนาเครือข่ายบริการสุขภาพ สาขาตรวจสอบและควบคุมภายในระดับจังหวัด ปี 2559 ที่เป็นข้าราชการ ลูกจ้างประจำ พนักงานราชการ พนักงานกระทรวง และลูกจ้างชั่วคราว ที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งต่างๆ ของหน่วยรับตรวจ ได้แก่ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิจิตร โรงพยาบาลพิจิตร โรงพยาบาลชุมชน สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล รวมทั้งสิ้นจำนวน 148 คน

จากการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการตรวจสอบภายในในมุมมองของผู้รับตรวจหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิจิตร ทั้ง 3 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยคุณสมบัติของผู้ตรวจสอบภายใน 2) ปัจจัยการได้รับสนับสนุนจากฝ่ายบริหาร และสภาพแวดล้อมภายในองค์กร 3) ปัจจัยคุณภาพงานตรวจสอบ ล้วนมีผลต่อระดับประสิทธิผลการตรวจสอบภายในหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิจิตร ในระดับที่มีนัยสำคัญ และมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน โดยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการตรวจสอบภายในในมุมมองของผู้รับตรวจหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิจิตรในภาพรวมอยู่ในระดับ เห็นด้วยอย่างยิ่ง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 เมื่อพิจารณาทางด้าน พบว่า คุณสมบัติของผู้ตรวจสอบภายใน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 รองลงมา คือ ด้านคุณภาพการตรวจสอบ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 และด้านการให้การสนับสนุนจากฝ่ายบริหาร และสภาพแวดล้อมภายในองค์กร ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 ตามลำดับและพบว่า ผู้รับตรวจโดยรวมมีความพึงพอใจต่อผลการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในของคณะกรรมการตรวจสอบภายในภาคีเครือข่ายตรวจสอบภายในระดับจังหวัดปี 2559 และคณะกรรมการพัฒนาเครือข่ายบริการสุขภาพ สาขาตรวจสอบและควบคุมภายในระดับจังหวัด ปี 2559 โดยให้ความเห็นในระดับพึงพอใจมากที่สุดค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05

คำสำคัญ: การตรวจสอบภายใน ประสิทธิผลการตรวจสอบภายใน มุมมองของผู้รับตรวจ

Abstract: Education in “Factors related to the effectiveness of internal audit in the view of the recipient audited agencies under the Phichit Provincial Public Health Office.” The purpose of this education was to investigate the factors that are relevant to the effectiveness of internal audit, in the view of the recipient audited.

Population used in education Purposive Sampling is used by the inspector who has been inspected by the Internal Audit Committee of the Provincial Internal Audit Network in 2016 and the Health Services Network Development Committee. Internal audit branch and internal control, Provincial level in 2016. The government officials, permanent employees, Government Employees, Ministry staff And temporary employees, those working in various positions of the audited agency is Phichit Provincial Public Health Office, Phichit Hospital, Community Hospitals, District Public Health Office and Tambon Health promotion Hospital a total of 148 people.

The results of the education found that the factors related to the effectiveness of internal audit in the view of the recipient audited agencies under the Phichit Provincial Health Office the 3 factors: 1) factors qualifications of the internal auditors. 2) factors to receive support from the management and the environment within the organization. 3) quality factors of the inspection. They all affect to the degree of effectiveness of internal audits by significant level and have the same relationship.

Factors related to the effectiveness of internal audit in the view of the recipient audited agencies under the Phichit Provincial Public Health Office. The overall is on a satisfy scale with average score was 4.11. On the other section, it was found that the qualifications of the internal auditors were at the highest level of 4.16, followed by the quality of the audit with the average is 4.09 and the receive support from the management and the environment within the organization with average was 4.07 respectively, and it was found that the overall recipients were satisfied with the results of internal audit. Internal Audit Committee of the Provincial Internal Audit Network in 2016 and the Health Services Network Development Committee. Internal audit branch and internal control, Provincial level in 2016, with the highest level of satisfaction is 4.05.

Keyword: Internal audit, Internal audit effectiveness, View of the recipient audited

บทนำ

การตรวจสอบภายในมีความสำคัญกับทุกองค์กร เนื่องจากการตรวจสอบภายในส่งเสริมให้องค์กรเกิดกระบวนการกำกับดูแลกิจการที่ดี เกิดความรับผิดชอบ และการรายงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบ เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการปฏิบัติงาน ในปัจจุบันหน่วยงานต่างๆ ของรัฐได้มีการจัดตั้งหน่วยงานตรวจสอบภายในขึ้น เพื่อเป็นเครื่องมือหรือกลไกที่สำคัญของฝ่ายบริหารในการประเมินผลสัมฤทธิ์ของระบบการควบคุมภายในขององค์กร และการดำเนินงานในทุกระดับ¹ โดยมุ่งเน้นความเป็นอิสระในการปฏิบัติงานเพื่อให้บุคลากรในทุกส่วนงานสามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ รวมทั้งเป็นสัญญาณเตือนภัยล่วงหน้าเมื่อเกิดสิ่งผิดปกติ สามารถแก้ไขได้ทันท่วงที หรือเฝ้าระวังเพื่อลดการกระทำไม่ถูกต้องตามระเบียบ และเพื่อลดข้อตรวจพบจากหน่วยงานภายนอก เช่น สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน เนื่องจากในปัจจุบันรัฐบาลได้มีการกำหนดนโยบายให้ทุกหน่วยงานมีการนำหลักการกำกับกิจการที่ดี Good Corporate Governance หรือ CG มาใช้ในการบริหารงาน เพื่อลดปัจจัยเสี่ยงต่างๆ ที่จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่หน่วยงาน และให้มีการจัดการเพื่อก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดี มีความโปร่งใสและความเป็นธรรมในการปฏิบัติงาน สร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงาน และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้องค์กร² ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้งานตรวจสอบภายในประสบความสำเร็จ คือ ผู้บริหาร ผู้บริหารขององค์กรจำเป็นต้องสร้างความมั่นใจให้เกิดขึ้นได้ว่าองค์กรนั้นมีระบบการควบคุมภายในที่ดี สามารถนำผลผลิตของงานตรวจสอบภายในไปใช้ในการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพช่วยให้เกิดมูลค่าเพิ่ม และความสำเร็จแก่องค์กร หากผู้บริหารสามารถนำ

เครื่องมือมาใช้ได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกันก็จะทำให้เกิดกลไกในกระบวนการกำกับดูแลที่ดีให้เกิดขึ้น ซึ่งผู้บริหารของแต่ละหน่วยงานจะต้องให้ความสำคัญกับงานตรวจสอบภายในเพราะหน่วยตรวจสอบภายในมีบทบาทสำคัญที่จะผลักดันให้องค์กรดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์เป้าหมายขององค์กร เป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้บริหารและเป็นการสอบยืนยันการทำงานของบุคลากรในหน่วยงาน ซึ่งสถานภาพของผู้ตรวจสอบภายในและความสนับสนุนที่ผู้ตรวจสอบภายในได้รับจากฝ่ายบริหารนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งที่ส่งผลกระทบต่อระดับคุณภาพและคุณค่าของบริการที่ผู้ตรวจสอบภายในและให้ฝ่ายบริหาร¹⁻³ ดังนั้นการจัดตั้งหน่วยงานตรวจสอบภายในขึ้นนั้น เป็นส่วนหนึ่งของการควบคุมและเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการร่วมสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับองค์กร โดยงานตรวจสอบภายในต้องการความเป็นกลาง เป็นอิสระ ที่จะประเมินผลงานของแต่ละหน่วยงาน อย่างเที่ยงธรรม^{1,3} ฝ่ายตรวจสอบภายในของแต่ละองค์กรจึงถือได้ว่ามีบทบาทสำคัญที่จะผลักดันให้องค์กรดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร และเป็นส่วนหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลกิจการที่ดี จึงถือได้ว่าการตรวจสอบภายในเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับความโปร่งใส ในการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ผู้ตรวจสอบภายในนอกจากจะต้องมีความเป็นอิสระเพียงพอแล้ว ยังต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีความคิดริเริ่ม และประสบการณ์ในการให้ข้อเสนอแนะที่มีคุณภาพต่อผู้บริหาร เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผู้รับผิดชอบการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในอันได้แก่ผู้ตรวจสอบภายในหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบภายใน จึงควรมีความเข้าใจถึงภาพรวมเกี่ยวกับการตรวจสอบภายใน ต้องมีความรู้ในหลักการและวิธีการตรวจสอบ รวมทั้งต้องปฏิบัติงานให้เป็นไปตามมาตรฐานการ

ตรวจสอบที่ยอมรับโดยทั่วไปทั้งจากหลักการสากล และตามที่กำหนดโดยหน่วยงานกลาง (กรมบัญชีกลาง) ที่เกี่ยวข้องของทางราชการ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวสามารถเลือกใช้เทคนิคแนวทางการตรวจสอบที่เหมาะสมกับภารกิจและสภาพแวดล้อมขององค์กร¹ ดังนั้นหน่วยงานตรวจสอบภายในควรอยู่ในบังคับบัญชาโดยตรงของผู้บริหารที่มีระดับตำแหน่งสูงเพียงพอที่จะประกันได้ว่าผู้ตรวจสอบภายในสามารถปฏิบัติงานของตนได้ในขอบเขตที่กว้างและข้อตรวจพบรวมถึงข้อเสนอแนะต่างๆของผู้ตรวจสอบภายใน จะได้รับการพิจารณาสั่งการทันเวลาให้บังเกิดผลได้อย่างดี และเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด¹⁻²

ในฐานะที่ผู้ศึกษาวิจัยเป็นหัวหน้างานตรวจสอบ และควบคุมภายใน รวมทั้งยังเป็นผู้ปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบภายในของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิจิตร และเป็นคณะกรรมการภาคีเครือข่ายตรวจสอบภายในทั้งในระดับจังหวัด และระดับเขต ควรที่จะมีเข้าใจถึงภาพรวมเกี่ยวกับการตรวจสอบภายใน มีความรู้ในหลักการ และวิธีการตรวจสอบ รวมทั้งต้องปฏิบัติงานให้เป็นไปตามมาตรฐานการตรวจสอบที่ยอมรับโดยทั่วไป ทั้งจากหลักการสากล และตามที่กำหนดโดยหน่วยงานกลางที่เกี่ยวข้องของทางราชการ⁴ เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวสามารถเลือกใช้เทคนิคแนวทางการตรวจสอบที่เหมาะสมกับภารกิจ และสภาพแวดล้อมขององค์กร จึงต้องการที่จะศึกษา และทำความเข้าใจถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการตรวจสอบภายในในมุมมองของผู้รับตรวจฯในที่นี้ศึกษาเพียง 3 ปัจจัย⁵⁻¹² คือ 1) ปัจจัยคุณสมบัติของผู้ตรวจสอบภายใน 2) ปัจจัยการได้รับสนับสนุนจากฝ่ายบริหารและสภาพแวดล้อมภายในองค์กร 3) ปัจจัยคุณภาพงานตรวจสอบ รวมถึงกระบวนการการทำงานและศึกษาความคิดเห็นของผู้รับตรวจฯ กับการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน เนื่องจาก 3 ปัจจัยนี้เป็นปัจจัยหลักที่ทำให้เห็นภาพรวมของ

ผู้รับตรวจ และผลของการตรวจสอบภายในได้อย่างชัดเจน เพื่อให้สามารถค้นหา และวิเคราะห์ปัจจัย ให้ทราบว่าปัจจัยดังกล่าวมีผลให้เกิดความสำเร็จของงาน และรวมถึงปัญหาหรืออุปสรรคในการปฏิบัติงาน ตรวจสอบ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม และจะได้รับทราบว่าจะส่งเสริม และพัฒนาให้ผู้ปฏิบัติงานตรวจสอบภายในมีความรู้ ความเข้าใจ และมีความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน ตรวจสอบภายในด้านใดบ้าง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ สูงสุดในการปฏิบัติงานของสำนักงานสาธารณสุข จังหวัดพิจิตร รวมถึงเป็นการสร้างความเข้าใจระหว่าง ผู้ตรวจสอบภายในกับผู้รับตรวจ เพื่อให้มีส่วนร่วม ให้กระบวนการตรวจสอบภายในมีประสิทธิภาพ และเป็นเครื่องมือในการช่วยให้องค์กรสามารถดำเนิน ภารกิจได้อย่างยั่งยืนบนพื้นฐานของการกำกับดูแล ภารกิจที่ดี

การศึกษาคั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการตรวจสอบ ภายในในมุมมองของผู้รับตรวจฯ หน่วยงานในสังกัด สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิจิตร และศึกษาถึง ความพึงพอใจต่อผลการปฏิบัติงานตรวจสอบ

วิธีการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. การศึกษาจากเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาจากหนังสือ บทความ ทฤษฎี แนวความคิด ผลการวิจัย วิทยานิพนธ์ ระเบียบ และ งานวิจัย ตลอดจนสถิติต่างๆที่เกี่ยวข้อง

2. การวิจัยภาคสนาม (Field Work Research) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือโดยการศึกษา และเก็บรวบรวมข้อมูล

จากผู้รับตรวจที่ผ่านการตรวจสอบภายใน ปีงบประมาณ 2559

โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็นข้าราชการ ลูกจ้างประจำ พนักงานราชการ พนักงานกระทรวง และลูกจ้างชั่วคราว ที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งต่างๆ ของหน่วยรับตรวจ จำนวน 148 คน (แจกแบบออกไป 150 ชุด เฉลี่ยให้ครอบคลุมทุกส่วนงานที่เกี่ยวข้องกับการรับตรวจทั้งผู้ปฏิบัติ และผู้บริหารระดับต้น)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้จะใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) แบบคำถามปลายเปิด และปลายปิดในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาออกแบบขึ้นมาตามกรอบแนวคิด จากวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้โดยมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการตรวจสอบภายในในมุมมองของผู้รับตรวจ หน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิจิตร เพื่อให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง และเป็นจริงประกอบไปด้วยคำถาม 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา สังกัด ลักษณะงาน สถานการณ์ทำงาน ตำแหน่งงาน ประสบการณ์ในการทำงานโดยลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบ

ส่วนที่ 2 นำข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการตรวจสอบภายใน โดยผู้วิจัยได้ใช้ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับมาวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 3 ประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในเป็นคำถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการตรวจสอบภายใน โดยผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้ประเมินการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบฯ โดยภาพรวมนั้นผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าการตรวจสอบภายในมีประสิทธิผลอยู่ในระดับมากน้อยเพียงใดเป็นคำถามปลายปิด จำนวน 1 ข้อ

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้การตรวจสอบภายในไม่ประสบผลสำเร็จ เป็นคำถามปลายเปิด

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการแจกแบบสอบถามไปยังหน่วยรับตรวจ และรับกลับด้วยตนเอง และนำข้อมูลจากแบบสอบถามมาลงรหัส และตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ไปวิเคราะห์ค่าทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เพื่อคำนวณหาค่าสถิติ และทดสอบสมมติฐานตามที่กำหนดไว้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เป็นการหาค่าทางสถิติพื้นฐาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบลักษณะโดยทั่วไปของตัวแปรที่เก็บรวบรวมได้ เป็นค่าความถี่ ค่าร้อยละ ฐานนิยม ค่าต่ำสุด (minimum) ค่าสูงสุด (maximum) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

ผลการศึกษา

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการตรวจสอบภายในในมุมมองของผู้รับตรวจ หน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิจิตร ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 60.8) อายุอยู่ในช่วง 41 – 50 ปี มากที่สุด (ร้อยละ 39.2) รองลงมาอายุมากกว่า 50 ปี (ร้อยละ 23.0) ระดับการศึกษา ระดับปริญญาตรีมากที่สุด (ร้อยละ 70.9) รองลงมาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 15.5) สังกัดโรงพยาบาลชุมชนมากที่สุด (ร้อยละ 43.9) รองลงมาสังกัดโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบล (ร้อยละ 25.7) ลักษณะงาน ทำงานบริหาร มากที่สุด (ร้อยละ 27.0) รองลงมางานพัสดุ (ร้อยละ 25.0) สถานะเป็นข้าราชการมากที่สุด (ร้อยละ 70.3) [ประเภท วิชาการ (ร้อยละ 40.5)

ทั่วไป (ร้อยละ 20.3) บริหาร (ร้อยละ 8.8) อำนวยการ (ร้อยละ 0.7) รองลงมา คือ พนักงานกระทรวง (ร้อยละ 13.5) ตำแหน่งงาน เป็นหัวหน้างาน/กลุ่มงานมากที่สุด (ร้อยละ 48.0) รองลงมา คือ ผู้ปฏิบัติ (ร้อยละ 46.6) อายุราชการในช่วง 21 - 30 ปี มากที่สุด (ร้อยละ 29.7) รองลงมา อายุราชการ 1 - 5 ปี ร้อยละ (25.7)

จากการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการตรวจสอบภายในในมุมมองของผู้รับตรวจ หน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิจิตร พบว่า ภาพรวมของในระดับ เห็นด้วยอย่างยิ่ง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 เมื่อพิจารณารายปัจจัยพบว่า ปัจจัยด้านคุณสมบัติของผู้ตรวจสอบภายในอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 รองลงมา คือ ปัจจัยด้านคุณภาพการตรวจสอบ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 และปัจจัยด้านการให้การสนับสนุนจากฝ่ายบริหาร และสภาพแวดล้อมภายในองค์กร ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 ตามลำดับ (ดังแสดงในตารางที่ 1)

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของแต่ละปัจจัยที่ผู้รับตรวจให้คะแนนตามระดับความเห็นด้วยว่ามีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการตรวจสอบภายใน 2 ลำดับแรก ในแต่ละปัจจัย คือ

ปัจจัยด้านคุณสมบัติของผู้ตรวจสอบภายใน

1. ผู้ตรวจสอบภายในมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ($\bar{X} = 4.24$)

2. ความเป็นอิสระ และเที่ยงธรรมของผู้ตรวจสอบ ($\bar{X} = 4.19$)

ปัจจัยด้านการให้การสนับสนุนจากฝ่ายบริหาร และสภาพแวดล้อมภายในองค์กร

1. ผู้รับผิดชอบในการตอบข้อซักถามของฝ่ายตรวจสอบเป็นผู้มีความรู้ ($\bar{X} = 4.20$)

2. ฝ่ายบริหารหน่วยรับตรวจให้ความร่วมมือในการแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ($\bar{X} = 4.18$)

3. ฝ่ายบริหารหน่วยรับตรวจให้การสนับสนุนการตรวจสอบ ($\bar{X} = 4.18$)

*อันดับ 2 และ 3 มีค่าคะแนนเท่ากัน

ปัจจัยด้านคุณภาพงานตรวจสอบ

1. ข้อเสนอแนะให้ปฏิบัติตาม เป็นประโยชน์ต่อองค์กร ($\bar{X} = 4.16$)

2. การสรุปประเด็นจากการตรวจพบกับผู้รับตรวจ และร่วมกันแก้ไข ($\bar{X} = 4.14$)

และจากผลการสำรวจความพึงพอใจพบว่า ผู้รับตรวจโดยรวมมีความพึงพอใจต่อผลการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในของ คณะกรรมการตรวจสอบภายในภาคีเครือข่ายตรวจสอบภายในระดับจังหวัด ปี 2559 และคณะกรรมการพัฒนาเครือข่ายบริการสุขภาพ สาขาตรวจสอบและควบคุมภายในระดับจังหวัด ปี 2559 โดยให้ความเห็นในระดับพึงพอใจมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05 (ดังแสดงในตารางที่ 2)

ในส่วนของข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อให้การตรวจสอบมีประสิทธิภาพ โดยมีข้อเสนอแนะ ทั้งในด้านผู้ตรวจสอบภายใน และหน่วยรับตรวจเอง ดังนี้

ผู้ตรวจสอบภายใน

1. ผู้ตรวจสอบภายในทุกท่าน ควรมีความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ ความเข้าใจในการเข้าตรวจ ความเข้าใจในงาน หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานของหน่วยรับตรวจ ในแต่ละหมวดอย่างแท้จริง และผู้ตรวจสอบภายใน ควรได้รับการเข้าฝึกอบรม เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ รวมถึงควรมีการปรับปรุงลักษณะการทำงานให้มีความทันสมัย และควรมีการตรวจสอบที่เป็นแนวทางเดียวกัน เนื่องจากทุกคนรู้ไม่เท่ากัน

2. ผู้ตรวจสอบภายใน เมื่อตรวจพบปัญหา (ที่เสี่ยง) ควรเสนอวิธีแก้ไขที่ชัดเจน มีการติดตามผลการแก้ไขอย่างต่อเนื่อง และมีการรายงานให้ผู้บริหารหน่วยรับตรวจทราบเป็นระยะ เนื่องจาก

รายงานผลการตรวจสอบภายในบางครั้งไม่ถึงผู้บริหาร ทำให้ไม่มีคำสั่งการให้ปรับปรุงการปฏิบัติงานสำหรับในหน่วยรับตรวจที่ผู้ปฏิบัติในหน่วยรับตรวจขาดความใส่ใจในการติดตามแก้ไขปัญหาของผู้รับผิดชอบงาน เมื่อรับทราบข้อผิดพลาดจากผู้ตรวจสอบแล้ว แต่ไม่นำไปแก้ไข

3. ผู้ตรวจสอบภายในควรนำผลการตรวจสอบภายในที่เป็นปัญหา ร่วมกันเขียนเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานในจังหวัด

4. ผู้ตรวจสอบภายในควรมีการสื่อสารกับผู้รับตรวจโดยตรง ถึงวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบ ควรแจ้งเกณฑ์การตรวจให้หน่วยรับตรวจทราบล่วงหน้า ปัจจุบันทำเป็นหนังสือแจ้งบางหน่วยงานไม่ได้รับทราบถึงผู้ปฏิบัติ

หน่วยรับตรวจ

1. ความเข้าใจของหน่วยรับตรวจ ต้องการให้ผู้ตรวจสอบแสดงทัศนคติในมุมมอง เพื่อช่วยเหลือและเป็นกระจกสะท้อนแก่ผู้รับตรวจ เพื่อให้ผู้รับตรวจเข้าใจและเต็มใจ พร้อมทั้งขอให้แจ้งแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนแก่ผู้รับตรวจ เพื่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกัน

2. ความเข้าใจของผู้ประสานงาน หรือผู้รับผิดชอบงานตรวจสอบภายในของหน่วยรับตรวจ ต่อบทบาทหน้าที่ของตนเอง ยังไม่ชัดเจน

3. งานที่เกี่ยวข้องกับระเบียบ และมีรายละเอียดในการปฏิบัติ บางครั้งผู้ปฏิบัติไม่ได้ทราบระเบียบที่เกี่ยวข้องที่ชัดเจนและถูกต้อง และไม่มีผู้ชี้แนะแนวทางอย่างเช่น การจัดซื้อยา, การจัดเก็บ, การเบิกจ่าย ซึ่งยากจัดเป็นพัสดุ แต่ผู้รับผิดชอบงานไม่ได้ทราบรายละเอียด หรือมีความรู้ในระเบียบพัสดุมากพอ ต้องการให้ผู้ตรวจสอบภายใน เติมความรู้ และความเข้าใจในกฎระเบียบต่างๆ หรือแนวทางปฏิบัติให้กับผู้รับตรวจ ในระหว่างการตรวจ

4. ผู้รับการตรวจมีภาระงานมาก

5. ผู้รับการตรวจมีองค์ความรู้ ศักยภาพ ประสบการณ์ในการทำงานน้อย ขั้นตอน เอกสารยังไม่ครอบคลุม และยังไม่เห็นความสำคัญของการตรวจสอบภายใน

6. ต้องมีพี่เลี้ยงดูแลประจำเครือข่ายบริการสุขภาพระดับอำเภอ เพื่อแนะนำ และติดตามอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 1 แสดงระดับผลกระทบของปัจจัยต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการตรวจสอบภายใน

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการตรวจสอบภายใน	$\bar{X}$	S.D	การแปลค่า (ระดับการประเมิน)
1. คุณสมบัติของผู้ตรวจสอบภายใน			
ผู้ตรวจสอบภายในมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	4.24	0.564	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ความเป็นอิสระ และเที่ยงธรรม ของผู้ตรวจสอบ	4.19	0.513	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ผู้ตรวจสอบมีความรู้เกี่ยวกับระเบียบ/แนวทางปฏิบัติฯ	4.16	0.584	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ผู้ตรวจสอบสามารถค้นพบประเด็นที่จะเพิ่มคุณค่าให้องค์กร	4.15	0.552	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ผู้ตรวจสอบฯ สามารถให้ความรู้ ด้านการควบคุมภายในได้เป็นอย่างดี	4.11	0.585	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ผู้ตรวจสอบสามารถตอบข้อหารือ / ให้ความชัดเจนในแนวทางปฏิบัติที่ไม่เหมาะสม	4.09	0.610	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
รวม	4.16	0.568	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตารางที่ 1 แสดงระดับผลกระทบของปัจจัยต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการตรวจสอบภายใน (ต่อ)

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการตรวจสอบภายใน	$\bar{X}$	S.D	การแปลค่า (ระดับการประเมิน)
2. การให้การสนับสนุนจากฝ่ายบริหาร และสภาพแวดล้อมภายในองค์กร			
ผู้รับผิดชอบในการตอบข้อซักถามของฝ่ายตรวจสอบเป็นผู้มีความรู้	4.20	0.530	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ฝ่ายบริหารหน่วยรับตรวจให้ความร่วมมือในการแก้ไขตามข้อเสนอแนะ	4.18	0.568	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ฝ่ายบริหารหน่วยรับตรวจให้การสนับสนุนการตรวจสอบความร่วมมือของผู้รับตรวจต่อผู้ตรวจสอบภายใน ในทุกด้าน	4.18	0.560	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ผู้บังคับบัญชาและบุคลากรในหน่วยรับตรวจ มีปฏิสัมพันธ์เพื่อร่วมกันปฏิบัติตามข้อเสนอแนะ	4.14	0.547	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
การประสานงานของผู้ตรวจสอบกับผู้รับตรวจ	4.11	0.515	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ทัศนคติของผู้รับตรวจต่อการตรวจสอบภายใน	4.07	0.523	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ประสบการณ์ และความชำนาญในงานของผู้รับตรวจ	4.03	0.633	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
การประชุมร่วมกันระหว่างผู้ตรวจสอบและผู้รับตรวจ	3.86	0.814	เห็นด้วย
รวม	3.84	0.789	เห็นด้วย
	4.07	0.609	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3. คุณภาพงานตรวจสอบ			
ข้อเสนอแนะให้ปฏิบัติตาม เป็นประโยชน์ต่อองค์กร	4.16	0.453	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
การสรุปประเด็นจากการตรวจพบกับผู้รับตรวจ และร่วมกันแก้ไข	4.14	0.572	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ผู้ตรวจสอบฯ จัดทำรายงานผลการตรวจสอบเสนอผู้บริหารหน่วยรับตรวจ	4.08	0.601	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ข้อเสนอแนะให้ปฏิบัติตาม สามารถปฏิบัติได้จริง	4.05	0.544	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
การติดตามการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะ ให้แล้วเสร็จตามระดับความเสี่ยง	4.02	0.622	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
รวม	4.09	0.559	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
รวมเฉลี่ย	4.11	0.579	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตารางที่ 2 แสดงระดับความพึงพอใจโดยรวมต่อผลการปฏิบัติงาน

ประสิทธิผลการตรวจสอบภายใน	$\bar{X}$	S.D	การแปลค่า (ระดับการประเมิน)
ความพึงพอใจโดยรวมต่อผลการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน	4.05	0.563	มากที่สุด

วิจารณ์

จากผลการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการตรวจสอบภายในในมุมมองของผู้รับตรวจ หน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิจิตร มีประเด็นสำคัญ ดังนี้

ผลจากการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการตรวจสอบภายในในมุมมองของผู้รับตรวจ หน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิจิตร ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ปัจจัยการได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร และผู้รับตรวจ คุณสมบัติของผู้ตรวจสอบภายใน คุณภาพงานตรวจสอบ มีผลต่อระดับความมีประสิทธิภาพการตรวจสอบภายใน หน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิจิตร พบว่า ปัจจัยในเรื่องมนุษยสัมพันธ์ของผู้ตรวจสอบภายใน ส่งผลต่อประสิทธิผลการตรวจสอบภายในสูงสุด รองลงมา คือ การมอบหมายผู้รับผิดชอบในการตอบข้อซักถามที่เหมาะสม ความเป็นอิสระและเที่ยงธรรมของผู้ตรวจสอบภายใน ฝ่ายบริหารให้การสนับสนุนข้อเสนอแนะ และการสนับสนุนจากฝ่ายบริหาร ตามลำดับ

จากผลการศึกษาในครั้งนี้ สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนางานของงานตรวจสอบและควบคุมภายในของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิจิตร ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมุ่งเน้นในการพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการตรวจสอบภายใน ดังนี้

1. ผู้ตรวจสอบภายในควรพัฒนา หรือรักษา ระดับความรู้ความสามารถในด้านต่างๆ เช่น การควบคุมภายใน การปฏิบัติงานตรวจสอบ ระเบียบหรือคำสั่ง รวมถึงควรส่งเสริม และพัฒนาความรู้ความสามารถของผู้ตรวจสอบภายในที่มีประสบการณ์น้อย เพื่อให้มีทักษะในการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ผู้ตรวจสอบภายในควรปฏิบัติตนโดยยึดมั่นจรรยาบรรณ หรือกฎบัตร ในการปฏิบัติงาน ให้มีความเป็นอิสระ และเที่ยงธรรม

2. งานตรวจสอบและควบคุมภายใน ควรมุ่งเน้นแนวทางการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในที่ก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่าง ภาศิเครือข่ายตรวจสอบภายในกับหน่วยรับตรวจ เพื่อส่งเสริมให้การตรวจสอบภายใน ได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายบริหารมากขึ้น เช่น การทำความเข้าใจร่วมกันระหว่างภาศิเครือข่ายตรวจสอบภายในและหน่วยรับตรวจถึงแนวทางการปฏิบัติงานการตรวจสอบ เพื่อให้ฝ่ายบริหารเห็นความสำคัญของการตรวจสอบภายใน และมุ่งเน้นให้ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานสนับสนุน และให้ความช่วยเหลือต่อผู้ตรวจสอบภายในอย่างเต็มที่

3. งานตรวจสอบและควบคุมภายใน ควรตระหนักถึงความสำคัญของคุณภาพงานตรวจสอบ โดยมุ่งเน้นถึงการสรุปประเด็นที่ค้นพบจากการตรวจสอบ เพื่อให้หน่วยรับตรวจเกิดความเข้าใจถึงประเด็นปัญหา และร่วมมือแก้ไข ทั้งนี้ ผู้ตรวจสอบภายในควรกำหนดแนวทางในการกำกับติดตามให้ผู้รับตรวจปฏิบัติตามข้อเสนอแนะ ในกรอบเวลาที่ฝ่ายตรวจสอบเสนอ โดยผู้ตรวจสอบควรตระหนัก

ถึงการนำเสนอข้อเสนอแนะที่กำหนดให้หน่วยรับตรวจปฏิบัติตามควรที่จะสามารถปฏิบัติได้จริง และเพิ่มคุณค่าให้กับองค์กร อย่างไรก็ตาม การส่งเสริมให้ผู้ตรวจสอบภายในมีปฏิสัมพันธ์อันดีกับผู้รับตรวจ จะสามารถทำให้การปฏิบัติงานทำได้สะดวกขึ้น

4. ผู้ตรวจสอบภายในควรมีความรู้ และเข้าใจ ในลักษณะการดำเนินงาน หรือบริบทของแต่ละหน่วยงาน ในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด พิจิตร อย่างแท้จริง เพื่อที่จะสามารถวิเคราะห์ความเสี่ยง และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อองค์กร จะทำให้สามารถหาแนวทางป้องกัน และลดผลเสียหายที่อาจเกิดขึ้นได้

5. งานตรวจสอบและควบคุมภายใน ควรกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน โดยควรกำหนดให้มีการประสานงานกับผู้รับตรวจ เพื่อสื่อสารให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน และบรรเทาช่องว่างระหว่างผู้ตรวจสอบ และผู้รับตรวจ รวมถึงเป็นการช่วยส่งเสริมให้ทั้งผู้ตรวจสอบ และผู้รับตรวจปฏิบัติงานร่วมกันภายใต้กรอบ และกำหนดเวลาที่ หน่วยตรวจสอบกำหนด

6. งานตรวจสอบและควบคุมภายใน ควรส่งเสริมให้หน่วยรับตรวจเล็งเห็นถึงความสำคัญของรายงานการตรวจสอบที่ฝ่ายตรวจสอบนำเสนอ รวมถึงสร้างความเข้าใจถึงประเด็นปัญหา ข้อเสนอแนะที่ระบุไว้ในรายงานการตรวจสอบเพื่อให้มีการปรับปรุง และแก้ไขอย่างทันที่

สรุป

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการตรวจสอบภายในในมุมมองของผู้รับตรวจ หน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิจิตร ทั้ง 3 ปัจจัย ล้วนมีผลต่อระดับความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการตรวจสอบภายใน

ในระดับที่มีนัยสำคัญ และมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน โดยทั้ง 3 ปัจจัย ได้แก่

1. ปัจจัยด้านคุณสมบัติของผู้ตรวจสอบภายใน จากการศึกษาจะเห็นได้ว่าผู้ตรวจสอบภายในที่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการควบคุมภายใน กฎระเบียบ การปฏิบัติงานด้วยความเป็นอิสระ และเที่ยงธรรม รวมถึงการมีทักษะในการปฏิบัติงาน ล้วนแล้วแต่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการตรวจสอบภายในการตรวจสอบภายในหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิจิตร

2. ปัจจัยการได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายบริหารและสภาพแวดล้อมภายในองค์กร จากการศึกษาจะเห็นได้ว่าผู้ตรวจสอบภายในที่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารทั้งในด้านต่างๆ เช่น สนับสนุนด้านข้อมูล การที่ผู้ตรวจสอบภายในมีความเข้าใจในองค์กร และบริบทของแต่ละหน่วยงาน ส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานให้ความร่วมมือกับฝ่ายตรวจสอบภายใน การกำหนดให้มีการประสานงานระหว่างผู้ตรวจสอบภายใน และผู้รับตรวจ การสนับสนุนให้ปฏิบัติตามข้อเสนอแนะ ความใกล้ชิดกันภายในหน่วยรับตรวจระหว่างผู้บริหารกับเจ้าหน้าที่ การกำหนดบุคคลที่เหมาะสมในการปฏิบัติงาน การมีทัศนคติและปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับหน่วยตรวจสอบภายใน มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการตรวจสอบภายในการตรวจสอบภายในหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิจิตร

3. ปัจจัยคุณภาพงานตรวจสอบ การสรุปประเด็นจากการตรวจพบ การรายงานผล รวมถึงการรายงานผลการตรวจสอบต่อผู้บริหาร และมีการติดตามเพื่อให้มีการปรับปรุง และแก้ไขตามข้อเสนอแนะ โดยข้อเสนอแนะควรที่จะปฏิบัติได้จริง และเป็นประโยชน์ต่อองค์กร ล้วนมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการตรวจสอบภายในหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิจิตร

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณ ผู้ตรวจสอบภายในทุกท่าน ที่ได้ให้ความกรุณาในการให้คำปรึกษา คำแนะนำ งานวิจัยนี้สำเร็จได้ด้วยดี ขอขอบคุณผู้รับตรวจสอบภายในทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบคำถาม และให้ข้อมูลในการศึกษาวิจัยนี้ และที่จะไม่กล่าวถึงมิได้เลย คือ ขอขอบคุณ คุณอัญชูลี พิมพ์ประสานต์ ผู้ตรวจสอบภายในของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก ที่ช่วยผลักดัน ให้กำลังใจ ชี้แนะ สนับสนุน ตลอดจนเป็นที่ปรึกษาเมื่อพบปัญหาในการทำงาน ทำให้งานตรวจสอบภายในของจังหวัดพิจิตร ก้าวสู่ความสำเร็จ ในปีงบประมาณ 2559

เอกสารอ้างอิง

1. กรมบัญชีกลาง. แนวปฏิบัติการตรวจสอบภายใน. กรุงเทพมหานคร: กลุ่มงานมาตรฐานด้านการตรวจสอบภายใน; 2546.
2. สายฝน ดวงกุล. ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาการตรวจสอบภายในของผู้ตรวจสอบภายในทหารบก. [อินเทอร์เน็ต]. 2557 [สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม 2560]; แหล่งข้อมูล: <http://www.spu.ac.th/account/files>.
3. มัทนา มั่นคง. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการตรวจสอบภายใน บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด. [วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต]. สาขาวิทยาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศิลปากร; 2554.
4. กรมบัญชีกลาง. มาตรฐานการตรวจสอบภายในของส่วนราชการ. กรุงเทพมหานคร: 2554.
5. ชาณุกร์ เพ็ญศิริ. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อประสิทธิผลของการตรวจสอบภายในในมุมมองของคณะกรรมการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์.

[วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต]. คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2548.

6. ธนิสสร อุดมสุข. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความมีประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในในทัศนะของผู้สอบบัญชีในสำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่ 4 แห่งในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2549.

7. ประธาน ดาบเพชร. ประสิทธิภาพการตรวจสอบภายในของส่วนราชการ. [วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต]. กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์; 2511.

8. พรพิมล นิลทจันทร์. ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติหน้าที่ของนักวิชาชีพตรวจสอบภายใน สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2549.

9. พรรัตน์ วงศ์ธีระธร. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายในบริษัท ปูนซีเมนต์จำกัด (มหาชน). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; 2552.

10. ศรีพงษ์ เจียมทรัพย์. ความคิดเห็นของผู้รับตรวจต่อการตรวจสอบภายในของส่วนราชการ. [วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต]. กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์; 2542.

11. สมลกร บุซัน. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อประสิทธิผลของการตรวจสอบภายในในทัศนะของผู้ตรวจสอบภายในขององค์กรรัฐที่เกี่ยวข้องกับกิจการไฟฟ้า. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; 2549.

12. แสงว รัตน์มงคลมาศ. เทคนิควิธีการใช้แนวคิดทางทฤษฎีในการกำหนดปัญหา และสมมติฐานในการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: วารสารพัฒนบริหารศาสตร์; 2514.